

HAN VAR EN VANLIG GUTT

*NRKS ARBEID MED Å FINNE UT HVEM DE NORSKE
JIHADISTENE EGENTLIG ER*

Av: Eirin Aardal og Christine Svendsen
NRK, Bjørnstjerne Bjørnsons plass 1, 0340 Oslo
Sentralbord 23 04 70 00

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	3
Metode 1: Vi zoomet inn	3
Norges første selvmordsbomber	3
Første steg	4
En mann med skjegg	4
Å få innpass	5
Et viktig bilde	6
Det øverste paradiset er målet	7
Hva var nytt	7
Metode 2: Vi zoomet ut	8
En liste med navn	8
Systematikk og skjema	10
“Det kommer vi ikke til å fortelle dere”	10
Private opplysninger	11
Presentasjon	11
Dette fant vi ut	12
Oppsummering	13
Oversikt over publiserte saker	14

Det siste to årene har vi jobbet med norske fremmedkrigere. Menn og kvinner som er født eller oppvokst i Norge, men som har forlatt det trygge Norge for å krige for islam.

Gjennom arbeidet vårt i NRKs nyhetsavdeling har vi snakket med unge menn som er i Syria. Vi har snakket med venner og arbeidskamerater og foreldre som har grått for en sønn som har reist. Hele tiden med dette spørsmålet i bakhodet: *Hvorfor drar de?*

Hvis man ser på spørsmålet som et puslespill, er noen brikker lettere å sette på plass enn andre: Én stor brikke er det undertrykkende regimet til Bashar al-Assad i Syria eller den langvarige krigen i Somalia. En annen er det ekstreme islamistmiljøet i Østlandsområdet som har redet grunnen - ideologisk og trolig også praktisk - for at nordmenn som vil reise, kan det. En tredje er krigen mot terror som har hardnet frontene. En fjerde er at internett sprer propaganda i raskt tempo. Men brikken denne metoderapporten konsentrerer seg om, er enkeltpersonen. Hva er det med denne personen og forholdene rundt ham som gjør at han har blitt radikalisert?

I denne rapporten skal vi ta for oss to metoder som vi har brukt for å si noe om hvem fremmedkrigerne er. Ved å bruke disse metodene har vi fått frem ny kunnskap om bakgrunnen til norske fremmedkrigere.

Metode 1: Å zoome helt inn

Norges første selvmordsbomber

Det er fortsatt mørk natt i Buulo Burde når en bil lastet med sprengstoff kjører mot et hotell i den lille somaliske byen. På hotellet sover soldater fra Somalia og Den afrikanske union. De blir vekket av et voldsomt smell. Kraften fra bilbomben og skytingen som følger, tar livet av minst åtte av dem.

Når det lysner av dag forteller den terrorstemplede opprørsgruppen al-Shabaab at en av angriperne var en norsk mann i 60-årene. De navngir ham som Abdullahi Ahmed Abdulle. Lokale medier hevder at han satt bak rattet på bombebilen.

Saken får lite oppmerksomhet i norske medier. I mars 2014 blir det trykket 15 artikler om saken. De fleste er notiser og en artikkel fra NTB. Det virker som om norske medier ikke har klart eller tatt seg tid til å finne ut hvem mannen er. Navnet som al-Shabaab oppga var feil. I Norge er det bare registrert én person med samme navn og i rett aldersgruppe. Han lever i beste velgående på Tøyen i Oslo. Til Dagbladet sier mannen at han er rystet over nyheten fra Somalia, men at han aldri har hatt noe med al-Shabaab å gjøre. Etter at Halden Arbeiderblad noen uker senere skriver at mannen er fra Halden, blir det stille.

Det er vanskelig å forstå hvorfor interessen er så liten. Hvis historien al-Shabaab forteller er sann, vil norsk-somalieren være den første bekreftede norske selvmordsbomberen.

Når Christine Svendsen fem måneder senere får plass i NRKs ON-gruppe (Originale nyheter) får vi klarsignal til å undersøke hvem som skjuler seg bak navnet al-Shabaab

har oppgitt. Ved hjelp av en enkel, men avgjørende metode, kunne vi en drøy uke senere vise et unikt bilde og fortelle en fyldig historie om mannen.

Første steg

Somaliere har ofte like navn, med små variasjoner. Nesten 2000 personer i Norge har Abdulle i navnet sitt, nesten 1000 har Abdule.

Jeg får hjelp av Vidar Krumins fra NRKs researchsenter til å søke etter mannen i ulike registre. 19. september skriver han:

“Vi kan utelukke han på Stange som VG og NTB skriver om, det er den samme som kompisen på Tøyen. Har funnet en 10 åring med samme navn, og det fungerer dårlig. Jeg tror dette kan bli svært vanskelig. Det virker ikke som han finnes i registrene med navnet vi har.”

Vi bestemmer oss for å legge navnesøkene på is og fortsetter å snakke med kilder i det somaliske miljøet i Norge i håp om at de skal vite. En kilde sier at mannen “garantert” bodde i Fredrikstad, men det viser seg ikke å stemme. Etter noen kildesamtaler skriver jeg til researcher Krumins:

“Jeg har ny info om vår selvmordsbomber: Han heter BURHAN ABDULE og bodde i Halden. Han var ikke i 60-årene slik al-Shabaab har påstått, men 43 år.”

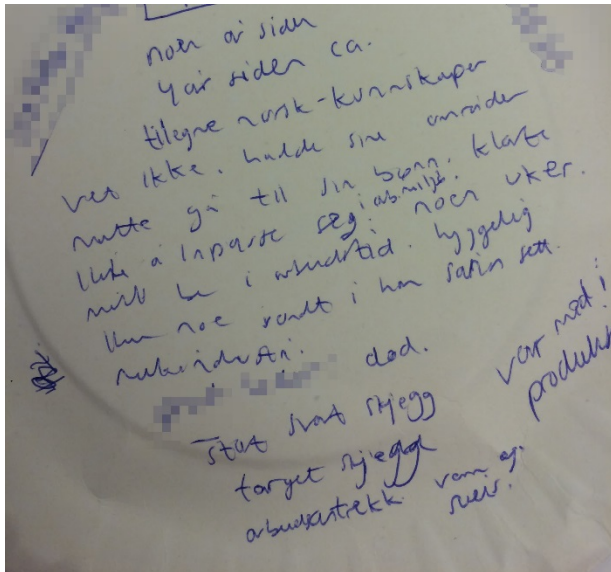
En mann med skjegg

Før Burhan Abdule satte seg bak rattet på bombebilen ble han intervjuet av al-Shabaab. Samme kveld som vrakrester og kroppsdeler ble fjernet fra hotellområder i Buulo Burde ble det 14 minutter lange intervjuet kringkastet på al-Shabaabs radiokanal. Jeg får tak i intervjuet, som foregår på somalisk. Midt i intervjuet bryter Abdule ut i sang. En som har grovoversatt intervjuet for meg sier at det er resitering av et dikt Burhan har skrevet selv. Gir han noen svar på hvorfor han vil ofre seg for al-Shabaab i diktet? Mens jeg venter på oversettingen, starter jeg et samarbeid som blir helt avgjørende for saken.

Noen uker før arbeidet med selvmordsbomberen begynte, hadde jeg jobbet med historien om Hassan Dhuhulow, gutten som vokste opp i Larvik og endte opp som terrorist på kjøpesenteret Westgate i Nairobi. Da kom jeg i kontakt med en norsk-somalisk freelancejournalist, Abdifitah Gelle. Han ble svært viktig for å få innpass i det somaliske miljøet i Larvik. Denne gangen åpnet han døren til hele det somaliske miljøet i Halden for meg.

Jeg hadde ringt til mange somaliere i Halden, men nesten ingen ville si noe om Abdule. Det var så vidt de vedkjente at de visste hvem han var. En av dem ga et hint om at Abdule hadde jobbet på et mekanisk verksted i Halden. Jeg snakket med en ansatt på verkstedet. Vedkommende fortalte om et “stort svart skjegg” som Burhan av og til farget rødt, og at han ba til faste tider. Det virket tydelig at somalieren hadde skilt

seg ut fra sine arbeidskolleger. Men målet med reportasjen var ikke å se Abdule utenifra, men hvem han var for de som kjente ham. Vi ville finne noen som kunne gi en brikke til puslespillet vårt.

NOTAT PÅ PAPPTALLERKEN: Det var ikke noe vondt i ham, men han klarte ikke tilpasse seg, fortalte en norsk kilde som så vidt kjente Abdule.

Jeg klarte etterhvert å få en avtale med en eneste somalier i Halden. Kilden kunne snakke med meg på bakgrunn hvis jeg kom til Halden, men han ville ikke bli intervjuet. Det virket som om de var skeptiske til meg, hva mine intensjoner var og hvem jeg egentlig jobbet for. Gelle og jeg bestemte oss for å ta turen uten å ha noen spikrede intervjuavtaler.

Å få innpass

Ringeklokka utenfor inngangen var full av somaliske navn. På adressen der Abdule sist var registrert i Norge fikk vi snakket kort med noen somaliere. De hadde ikke kjent den høyreste mannen spesielt godt, men rådet oss til å dra til et kjøpesenter noen hundre meter lenger bort der folk pleide å samles.

På Wayne's coffee opptok de somaliske mennene to bord. De fulgte bønnens og kjøpesenterets rytme: Når senteret åpnet kom de dit for å drikke kaffe, klokken 13 gikk de for å be, før de returnerte til kafeen. Klokken halv fem var det en ny bønn og kafeen ble tom igjen.

Gelle tok ordet og pratet med de andre mennene på somalisk. Jeg snakket med de som satt rundt meg om løst og fast, men ingen ville si noe særlig om Abdule. En av de eldre mennene tok Gelle til side og snakket lenge med ham på gangen. Gelle forklarte hvorfor vi var i Halden og hva vi ville snakke med somalierne om. Nå nærmet det seg dhuhr, og Gelle ble med i moskeen for å be, mens jeg dro til stedet der Abdule hadde hatt arbeidstrening.

Da vi en time senere møttes på kjøpesenteret hadde Gelle fått den avgjørende nøkkelen. Etter bønnen hadde en av de eldre mennene gitt klarsignal til alle som var i moskeen at de kunne snakke med NRK. Det var fritt frem å fortelle om mannen de hadde vært sammen med nesten hver dag i åtte år. Nå ville alle snakke.

Et viktig bilde

Det var tydelig at Burhan Abdule, eller Abdullahi som de kalte ham, hadde vært en respektert mann blant somalierne i Halden. Hans kunnskaper om Koranen, hjelpsomhet og mildhet hadde gjort at han var godt likt. De oppfattet Abdule som en som ønsket å bli integrert, men i likhet med mange andre somaliere i Halden hadde han ikke en jobb å gå til. Etter endeløse diskusjoner hadde somalierne i Halden kommet frem til at Abdules feiltolkning av Koranen muligens hadde han ledet ham inn i selvmordsaksjonen. Han hadde et sterkt ønske om å få den høyeste belønningen fra Allah. Det trodde han at et angrep på de vantro soldatene i Buulo Burde ville gi.

Nå som det somaliske miljøet hadde åpnet seg for oss øynet vi også håp om å få tak i et bilde av Abdule. Vi visste at han var høyreist og at han i forbindelse med muslimske høytider farget skjegget rødt. Da vi satt rundt kafébordet sa en av mennene: "var ikke Abdullahi med på gruppebildet vi tok på Stortinget?" Ingen husket hvor de hadde sett det. Nå nærmet klokken seg fire og 'ars: ny bønn.

Mens mennene ba, satt jeg i bilen utenfor og søkte etter bildet av Abdule på internett. Etter noen søk dukket et bilde opp av seks smilende somaliere på nettsiden til Halden frivillighetssentral. I midten sto en høy mann med noe rødt i skjegget. Ved siden av ham sto statsminister Jens Stoltenberg.

Vi viste frem bildet til somalierne vi hadde blitt kjent med, og jo, de kunne bekrefte at det var Abdule som smilte til oss på bildet.

BEKREFTER IDENTITETEN: Vi viser bildet av Burhan Abdule sammen med daværende statsminister Jens Stoltenberg. Mennene i moskeen i Halden bekrefter at bildet er av Abdule.

Med bildet av Burhan Abdule på mobilen og bakgrunnshistorien hans på tape dro vi fornøyde tilbake til Oslo.

Det øverste paradiset er målet

Dagen etter var oversetteren ferdig. Vi spilte av lydfilen og leste Abdules ord:

Ikke gå glipp av denne hellige krigen, den fører til paradiset
Det er paradiset Firdawsa som er ambisjonen
Der vil man få vakre jenter og enhver vil få sitt ønske oppfylt
Ikke tvil, dette er fakta fra religionen
Det er øverste paradiset som er målet

Abdules ord stemte med det vennene hans hadde fortalt i Halden.

I intervjuet fortalte Abdule at han hadde vært medlem i den al-Qaida-støttede islamistgruppen al-Itihaad al-Islamiya (AI) i 13 år før han kom til Norge. Likevel kom han seg helt innpå statsministeren da han var på Stortinget. Det tydet på at Abdules bakgrunn enten ikke hadde blitt fanget opp, eller at han ikke var vurdert som farlig. Våre kilder antydde at Abdule hadde vært helt ukjent for norske sikkerhetsmyndigheter.

Før publisering bestemte vi oss for at vi ville identifisere Abdule både med navn og bilde. Det var både fordi vi ønsket å vise møtet med Stoltenberg og fordi et bilde av hovedpersonen var viktig for at saken skulle nå frem til leserne.

Det var likevel en vanskelig avgjørelse. Burhan hadde familie som fortsatt bodde i Norge. Men alvorlighetsgraden i handlingen han hadde utført og forvekslingsfaren med andre somalier i Norge gjorde at vi landet på å identifisere ham med navn og bilde. Helt fra starten av hadde vi holdt kontakt med Abdules familie, som ikke ville bidra i saken. Vi informerte dem og andre relevante institusjoner før publisering, for å forsøke å gjøre belastningen så liten som mulig for tredjepersoner.

Hva var nytt

I dagene før publisering koblet kollega David Krekling seg på saken og hjalp med oppfølginger etter at den første saken hadde blitt publisert. På morgenen 25. september fortalte NRK historien om Burhan Abdule, en og en halv uke etter at vi begynte undersøkelsene. Som første medie kunne vi komme med bekreftede opplysninger om at en mann med norsk tilknytning hadde deltatt i et selvmordsangrep i Somalia.

I akkurat denne saken var det avgjørende for at NRK samarbeidet med en somalisk journalist. Mange i miljøet er som sagt skeptiske til journalister. Språkutfordringer og kulturforskjeller bidrar til dette. Med Gelle på laget ble det mulig å bygge tillitt.

Et historie som illustrer dette tydelig: Kildene våre i Halden fortalte at en journalist fra en av hovedstadsavisene hadde vært i byen i samme ærend som oss. Journalisten dro tomhendt hjem. Ingen i det somaliske miljøet ville snakke om Abdule.

Metode 2: Vi zoomet ut

“Innenfor de kommende 12 månedene er det sannsynlig at det kan trues med, og bli forsøkt utført, terrorangrep i Norge” PST, november 2014

“Personer med tilknytning til en ekstrem gruppe i Syria kan ha til hensikt å gjennomføre et terrorangrep i Norge innen kort tid” PST, juli 2014

Det var mange som fikk en støkk sommeren 2014. PST hasteinnkalte til pressekonferanse. Noe kunne skje. Plutselig hadde vi væpnet politi i gatene. Trusselen fra ekstreme islamistiske grupper føltes stadig nærmere. Det ble viktigere å finne ut hvem de norske jihadistene var.

De som blir fremmedkrigere er personer som spiller en stor rolle for våre lesere, lyttere og seere. Norske myndigheter er bekymret for hva som kan skje når de kommer tilbake til Norge. Det påvirker tryggheten vår.

“Han var en vanlig gutt,” sier mange av de som kjenner de norske fremmedkrigerne. I over ett år hadde vi lagd ulike saker om de som reiser for å slutte seg til ekstreme islamistiske grupper. Vi hadde hørt og fortalt mange enkelthistorier. Om han uten lovlig inntekt som var småkriminell og kjøpte og solgte narkotika. Eller om han som spilte fotball, var opptatt av mote og populær i vennegjengen før han forandret seg og reiste til Syria. Om han som svømte med norske kvinner på varme sommerdager før han sluttet seg til al- Shabaab.

Men nå ville vi zoome ut. Vi ville se på hele gruppa og finne ut hvordan de levde før de reiste. Var det mennesker med helt vanlige liv som plutselig brøt opp og reiste? Hadde flertallet levd på utsiden av samfunnet eller innenfor? Kunne vi finne ut når de ble ekstreme? Og hvorfor?

Sosiologen Quintan Wiktorowicz mener at det er sosiale grunner til at personer blir radikalisert, ikke religion eller ideologi. Likevel har ingen forskere eller journalister i Norge studert de sosiale forholdene til fremmedkrigerne. Det blir ofte sagt at de er en gruppe som har falt ut av samfunnet, men stemmer det?

Vi bestemte oss for å undersøke bakgrunnen til fremmedkrigerne, og endte opp med å gjøre den mest omfattende undersøkelsen av fremmedkrigere som hittil er gjort i Norge.

En liste med navn

Fremfor oss hadde vi en liste med 55 navn på personer som hadde knyttet seg til en ekstrem islamistisk gruppe i utlandet. I et år hadde vi samla informasjon. I november

2013 begynte vi å nøste sammen med kollega Runar Henriksen Jørstad. Mye tid på sosiale medier gjorde at vi fikk oversikt over miljøet. Der kunne vi se hvem som hadde kontakt og hvem som kjente hverandre. Noen la også ut bilder av seg selv i Syria. Vi opparbeidet oss stadig flere kilder som vi hadde jevnlig kontakt med, og fikk stadig nye navn på lista. Vi prøvde også å snakke med de som har reist. Takket være grundig arbeid over lang tid hadde vi god oversikt. Da kunne vi også finne ut mer om dem som gruppe.

De fleste på lista var menn som har reist til Syria. Noen hadde reist til Somalia og Jemen og slutta seg til al-Shabaab og al-Qaida.

De vi visste hadde vært i Norge under et år før de reiste tok vi ut av lista. Tilknytningen til Norge var ikke sterk nok. Da satt vi igjen med 45 navn. Flere sentralt plasserte kilder bekreftet at de har vært eller er i Syria, Somalia eller Jemen.

Dette ville vi se på:

- Utdanning
- Inntekt
- Dommer
- Når de kom til Norge
- Etnisk bakgrunn
- Statsborgerskap
- NAV-støtte
- Kontakt med ekstremt miljø
- Bekymringssamtale med PST

ID	ETTERNAVN	FORNAVN	DØMT/SIKTE	STATUS (for internt bruk)	LIVSSTATUS	UTDANNING	TILKNYTNING EKSTREM MILJØ	FØDESTED	BOSTED I NORGE	BEKYMRISSAMTALE PST	NAV	STATSBORGERSKAP	INNTÆKT ÅRET FØR AVREISE	ETNISK BAKGRUNN	TILKNYTNING TIL NORGE
2			Dømt		Levende	Videregående skole	Profetens Ummah	Norge	Oslo	Nei	Ja	Norsk	0 (2012)	Pakistansk	Født i Norg

SLIK SÅ VÅRT ARBEIDSDOKUMENT UT: Vi delte de 45 navnene mellom oss og jobbet i et Exdel-dokument for å systematisere informasjonen.

Etter noen få dager med arbeid, fant vi ut at vi var for ambisiøse i forhold til tiden vi hadde til disposisjon. Vi måtte kutte ut noen av de viktigste kategoriene. Siden vi ikke hadde kilder med tilgang til Aa-registeret, (et dataregister over arbeidsforhold i Norge) måtte vi kutte ut NAV. Det ble rett og slett for mange ukjente i denne kategorien. Det samme gjaldt om personene hadde vært i bekymringssamtale med PST. Det var informasjon sikkerhetstjenesten ikke ville gi oss. Når det gjaldt tilknytning til ekstremt miljø, hadde vi kunnskap om gruppetilknytning til omtrent 20 personer. Når vi manglet slik informasjon om over halvparten av fremmedkrigerne, valgte vi å fjerne kategorien. Da satt vi igjen med disse punktene:

- Utdanning
- Inntekt

- Dommer
- Når kom de til Norge?
- Etnisk bakgrunn

Systematikk og skjema

Mye av informasjonen er tilgjengelig i offentlige register. Vi måtte bare få samlet alt. Inntekt fikk vi via skatteliste. Vi så på inntekt fra flere år, men valgt å ta med det siste hele året de var i Norge i kartleggingen. For å unngå at bildet ble misvisende tok vi ut de vi visste var elever på den tiden. Det er ikke naturlig at de hadde inntekt. Via kilder fikk vi også dommer fra etter 2003. Systematisk la vi alt inn i skjema. Ved hjelp av kilder fant vi ut når de kom til Norge og hvor de bodde her i landet.

“Det kommer vi ikke til å fortelle dere”

Den største utfordringen kom da vi skulle finne ut om de fullførte videregående skole. Vi visste ofte ikke hvilken skole de hadde gått på. Noen er fra små steder der det bare er et par skoler. Men hva med de andre? Vi ringte familiene deres. Vennene deres. Venner av venner. Personer som var sentrale i miljøet. Ungdomsarbeidere. Men den vanskeligste delen hadde vi likevel i vente.

“Jeg har ikke tenkt å si noe om dette til dere”, svarer en kontordame på en skole. Nå hadde vi fått god oversikt over skolene mange hadde gått på. Men journalister har ikke krav på å få vite hvem som fullførte videregående skole og ikke. Naturlig nok. Vi prøvde likevel.

“Han hadde ekstremt dårlige karakterer og fikk ikke stipend engang tilslutt”, sa en kontordame på en annen skole. Noen ga oss informasjonen vi lette etter. De fleste ikke. Etter å ha ringt rundt 50 skoler måtte vi prøve noe annet.

Noen familiemedlemmer svarte oss. Skjemaet begynte å fylle seg opp. Noen venner ga også informasjon, Vi leste dommer for å se om det stod noe om utdanning der. Ringte forsvarerne til de som hadde vært straffedømt. De fleste var lite villige til å hjelpe oss med dette. Igjen måtte vi prøve nye metoder. Vi begynte å lete på internett etter medelever vi kunne ringe.

“Hei! Husker du han? Vet du om han fullførte videregående? Du gikk i parallellklassen hans”.

Det fungerte noen ganger, andre ganger ikke. Vi bestemte oss også for at vi måtte ha to uavhengige personer som svarte det samme, noe som gjorde jobben enda mer tidkrevende.

En ekstra utfordring var at vi ikke ville fortelle til folk som ikke allerede visste det at vedkommende var en fremmedkriger. Flere skoler hadde muligens delt informasjon med oss hvis de visste hvorfor vi spurte. Vi var kanskje for overforsiktige.

En kombinasjon av gamle avisartikler, dommer, informasjon fra venner og familie, forsvarere, ungdomsarbeidere, skoleansatte og sosiale medier ga oss til slutt svar på utdanningsnivået til 31 av 45 personer.

Vi ville har flere, men heller ikke i NRK har journalister så lang tid de ønsker på prosjekter. Sjefene var utålmodige og vi måtte slå oss til ro med det vi hadde funnet.

Private opplysninger

De fleste av oss hadde likt dårlig at det ble brettet ut i media om vi fullførte videregående skole, eller at vi hadde urent rulleblad. Det er private opplysninger. Hovedformålet vårt var dessuten å finne fellestrekk i gruppa. Vi kom fort fram til at det var uaktuelt å identifisere alle 45. Vi kunne ikke vite om alle fremmedkrigerne hadde gjort straffbare handlinger i de landene de var i. Mange var unge, noe man også skal ta hensyn til ved identifisering.

Vi landet tilslutt på å bruke navn og bilde på fire personer. Lederskikkelser i IS, de som vi vet har vært med på å utføre terrorangrep og en som står på USA sin terrorliste.

Etter vår vurdering var det tungtveiende nok til at vi kunne bruke navn og bilde på dem.

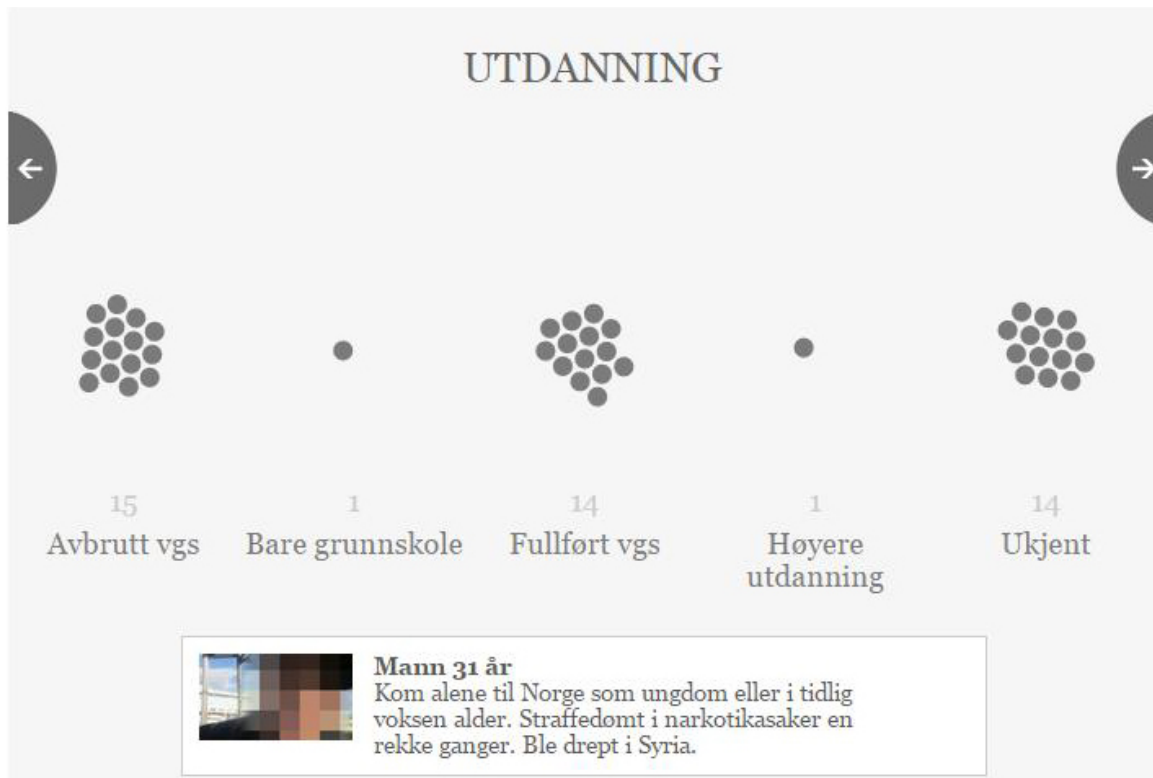
Etter disse etiske sjekkene var vi snart klare til å publisere.

Presentasjon

Vi la all informasjonen over fra Excel-dokumentet til Google Docs. Før vi gjorde dette fjernet vi alle navnene og utstyrte hver person med et eget ID-nummer. Det for å sikre at sensitiv informasjon ikke ble stjålet, for eksempel ved et hackerangrep. Utviklerne Peter Haza og Glen Imrie sørget for det grafiske uttrykket.

8	Mann	21	Algerisk	Algerisk	Til Norge som barn	18-25	Avbrutt vgs	0 - 10.000	Ikke dømt
9	Kvinne	20	Somalisk	Somalisk	Til Norge som barn	18-25	Fulført vgs	Skoleelev	Ikke dømt
10	Kvinne	17	Somalisk	Somalisk	Til Norge som barn	15-17	Avbrutt vgs	Skoleelev	Ikke dømt
11	Mann	24	Norsk	Norsk	Født i Norge	18-25	Avbrutt vgs	0 - 10.000	Dømt
12	Mann	32	Algerisk	Algerisk	Til Norge som barn	28-35	Ukjent	10.000 - 100.000	Ikke dømt
13	Mann	22	Algerisk	Algerisk	Til Norge som barn	18-25	Fulført vgs	0 - 10.000	Dømt
14	Mann	36	Norsk	Norsk	Født i Norge	36-45	Avbrutt vgs	100.000 - 200.000	Terrorist
15	Mann	25	Albansk	Annet	Til Norge som barn	18-25	Fulført vgs	200.000 - 400.000	Dømt

VASKET INFORMASJON: Vi la vår vaskede informasjon inn i et Google dokument som ble knyttet opp mot grafikken i saken.

FERDIG RESULTAT: Slik ble det ferdige uttrykket. Ved å dra pekeren over hver kule dukket det opp en minibiografi om hver enkelt person.

Dette fant vi ut

Onsdag 26. november publiserte vi første sak, litt over to uker etter selve kartleggingsarbeidet startet. Dette var de viktigste funnene våre:

- 31 prosent var straffedømt. Det er tre ganger så mange som i befolkningen ellers
- Minst 33 prosent hadde droppet ut av videregående skole. 31 prosent hadde fullført. Til sammenligning har 70 prosent av befolkningen som helhet videregående skole eller mer
- 60 prosent innvandret til Norge som barn
- Mange hadde svært lav inntekt. Gjennomsnittsinntekten året før avreise var 84 651 kroner. Da er skoleelever tatt ut. Til sammenligning lever nordmenn under 25 år for i snitt 270 000 kroner i året
- De etnisk norske var verstinger. En 6 til 7 ganger høyere andel var straffedømte enn i normalbefolkningen. Ingen hadde mer utdanning enn grunnskole
- Vi hadde også oversikt over hvor i landet fremmedkrigerne kom fra og hvilken etnisitet de hadde

For å analysere nærmere intervjuet vi PST-sjef Benedicte Bjørnland. Hun sa blant annet at tallene viser at det er en sårbar gruppe. Vi snakket også med flere forskere. Noen leste ut av tallene at fremmedkrigerne var sosialt utsatte før de reiste.

Oppsummering

Etter publiseringen satt vi med en litt blandet følelse. Vi fikk ikke så entydige svar som vi ønsket. Samtidig hadde vi gjort en unik analyse.

Vi hadde ønsket å få nok informasjon til å kunne slå klarere fast hvor mange som sto utenfor samfunnet. Vi følte også at vi manglet informasjon om når radikaliseringsprosessen hadde startet og hvilken ekstrem gruppe de tilhørte i Norge. Noe av grunnen til dette var at tiden ikke strakk til.

Vi vet likevel at arbeidet sier noe nytt om hvem fremmedkrigerne er. Arbeidet kan brukes til å finne ut hvem som står i faresonen for å bli radikalisert. Resultatet av undersøkelsen viser at mange fremmedkrigere har falt utenfor samfunnet. De har lav inntekt, lav utdanning og er oftere straffedømt.

Materialet kan også fungere som bakgrunn for å stille viktige spørsmål: Kanskje har de ikke så mye å tape på å reise? Kanskje er de lettere å rekruttere fordi de har lite kunnskap? Kanskje er noen sinte fordi de føler seg på utsiden av samfunnet?

Det er stadig nye personer som reiser. Kanskje sitter det en hjemme på gutterommet nå og ser på propagandavideoer fra IS. En som ikke føler at han passer inn noen steder. Kanskje får han nye venner og bestemmer seg for å reise. Blir han plukket opp av noen? Det er avgjørende å kjenne bakgrunnen til de som bryter opp og slutter seg til noen av det mest voldelige gruppene vi har sett i nyere tid. For de kommer til å være en utfordring i mange år fremover.

Liste over publisert saker på NRK.no

Innzoom:

Her er Norges første selvmordsbomber:

<http://www.nrk.no/norge/norges-forste-selvmordsbomber-1.11947949>

PST bekrefter at selvmordsbomberen hadde oppholdstillatelse i Norge;

http://www.nrk.no/norge/pst_-han-bodde-i-norge-1.11951053

Selvmordsbomber er fattigmanns Tomahawk-missil

http://www.nrk.no/norge/_-fattigmanns-tomahawk-1.11949905

Tajik om norsk selvmordsbomber: -En svært opprørende sak

http://www.nrk.no/norge/hadia-tajik_-_opprende-sak-1.11951306

Derfor var selvmordsbomberen på Stortinget:

<http://nrk.no/norge/derfor-var-abdule-pa-stortinget-1.11952083>

Utzoom:

Stor kartlegging: Dette er dei norske framandkrigarane

<http://nrk.no/norge/desse-vart-framandkrigarar-1.12061691>

Slik gjorde vi det:

<http://nrk.no/norge/slik-har-nrk-jobba-1.12062664>

Terrorforskere om fremmedkrigere: -Mange har mislyktes i livet

http://www.nrk.no/norge/terrorforskere-om-fremmedkrigere_-_mange-har-mislyktes-i-livet-1.12066062

Se hvor de norske jihadistene kommer fra:

<http://www.nrk.no/norge/se-hvor-de-norske-jihadistene-kommer-fra-1.12061557>